

Zróżnicowania potencjału wewnątrzregionalnego wynikające z procesów metropolizacji na przykładzie wybranych przypadków polskiej sieci osadniczej

Pojęcie metropolizacji nie jest w pełni jednoznacznie interpretowane w literaturze przedmiotu. Pomijając szerszy przegląd opinii w tym względzie, zwłaszcza dotyczących samego pojęcia metropolii, w najbardziej ogólnym i najbardziej prostym ujęciu oznacza wzrost znaczenia metropolii w skali danego obszaru. Z podniesionym problemem wiąże się interpretacja „natury” metropolizacji. W węższym ujęciu jest ona przedstawiana jako wzrost siły powiązań w sieciach metropolii, głównie danego szczebla hierarchicznego, przejawiających się przepływami miękkimi (np. przepływy informacji, dyfuzje innowacji) i twardymi (np. przepływy towarowe, migracje najwyższej kwalifikowanych kadr). W tym rozumieniu, fizyczne otoczenie danej metropolii nie odgrywa dla niej w zasadzie żadnego znaczenia, zaś z punktu widzenia tego otoczenia, często dostrzega się negatywne następstwa metropolizacji. W ujęciu szerszym, nie negującym w całości wskazanej interpretacji, przejawami metropolizacji są również procesy zachodzące w terytorialnie zwartym kompleksie, w którym metropolia jest generatorem szeroko rozumianych procesów rozwoju, w tym zwłaszcza rozwoju będącego stopniowym pojawianiem się w otaczającym obszarze aktywności komplementarnych względem potencjału ośrodka metropolitalnego, tworzących układy o charakterze synergicznym. Możliwa jest także decentralizacja uzupełniających funkcji metropolitalnych, zwłaszcza w układach policentrycznych.

W przedmiotowym artykule autor dokonuje analizy następstw procesu metropolizacji dla obszarów metropolitalnych (metropolii wraz z funkcjonalnie powiązaniem otoczeniem), szukając przyczyn wewnątrzregionalnej polaryzacji gospodarczej, próbując stawiać rekomendację dla władz samorządowych w kwestii przeciwdziałania negatywnym zjawiskom. Artykuł oparty będzie na wybranych przypadkach z polskiej sieci osadniczej. Analiza dotyczy procesów naturalnych, żywiolowych i oparta będzie na analizie wskaźników potencjału gospodarczego zgodnie z teorią grawitacji potencjału (rozkładu przestrzennego potencjału rozwoju).